

ТУЖБА ЗБОГ НЕОСНОВАНОГ ОБОГАЋЕЊА

Парнични суд није овлашћен да по тужби због неоснованог обogaћења испитује правилност и законитост решења о извршењу које је основ за прелазак дела имовине једног лица у имовину другог лица.

Из образложења:

"Према утврђеним чињеницама у стечају над тужиоцем усвојен је план реорганизације решењем које је постало правноснажно 7.2.2013. године. Планом реорганизације је предвиђено да се тужени намирује у износу од 62.793.587,23 динара који се исплаћује у више рата у износима и са датумима доспелости наведеним у плану. На страни 24 плана предвиђено је да се неће обрачунавати камате ни по једном основу за време реализације плана реорганизације. Тужени је против тужиоца поднео предлог за извршење ради наплате потраживања из плана реорганизације у износу од 69.410.156,34 динара. На основу решења о извршењу од 23.2.2016. године које је потврђено по приговору овде тужиоца решењем Ипв од 13.6.2016. године и закључка од 7.2.2017. године о промени средства извршења, овде тужени је запленом потраживања које је тужилац као извршни дужник имао према свом дужнику наплатио потраживање из Плана реорганизације увећано за законску затезну камату на сваки појединачни износ од доспелости до исплате и трошкове извршења.

Код овако утврђених чињеница нижестепени судови су закључили да су парничне странке у смислу члана 167. Закона о стечају планом реорганизације редефинисали свој дужничко поверилачки однос. Како тужилац није поштовао динамику плаћања обавезе из тог плана, тужени је користећи својство извршне исправе поднео предлог за извршење на основу кога је наплатио главни дуг из Плана реорганизације затезну камату и трошкове извршења. Стога је по оцени судова прелазак дела имовине тужиоца на туженог у износу који се односи на камату имао правни основ у правноснажном решењу о извршењу, те нема места примени одредбе члана 210. Закона о облигационим односима који регулише враћање стеченог без основа. Решење о извршењу као правни основ преласка имовине је правноснажно, те се у парничном поступку по тужби ради стицања без основа та правноснажност не може побијати. Правила о противизвршењу прописана Законом о извршењу и обезбеђењу нису од утицаја на одлучивање у овом поступку.

Ревизијом тужиоца оспорава се правилност примене одредбе члана 210. ЗОО. По становишту ревидента основ преласка имовине са једног на друго лице може бити уговор, једнострана изјава воље или закон. План реорганизације по својој правој природи и одредби члана 167. Закона о стечају је уговор, а истовремено и извршна исправа, којом су суд и јавни извршитељ везани при одлучивању о предлогу за извршење (начело формалног легалитета). Извршни поступак је само правни пут за принудно остварење потраживања по основу претходно успостављеног основа. Стога решење о извршењу је само начин на који је дошло до стицања без основа износа обрачунате камате на страни туженог имајући у виду да је на страни 24 Плана реорганизације под насловом обустављање обрачунавања камате јасно одређено да се на све обавезе тужиоца ни по једном основу неће обрачунавати камате за време трајања реализације тог плана. Обзиром да је у поступку извршења тужилац, као извршни дужник, исцрпео дозвољена правна средства, по оцени ревидента ова тужба је једини начин да се отклони последица незаконите одлуке извршног суда.

Изнето становиште ревидента не може се прихватити. Стицање без основа из одредбе члана 210. ЗОО настаје када се једно лице обогати на рачун другог лица, а то

обогаћење нема правног основа. Основ су правне чињенице које су на основу закона потребне да би пуноважно био извршен прелаз неке имовинске вредности из једне у другу имовину. Основ може постојати у уговору, једностраној изјави воље, судској одлуци, административном акту или у некој другој чињеници коју закон именује као основ за прелазак неке имовинске вредности. У конкретном случају то је решење о извршењу на основу кога је тужени наплатио своје потраживање од тужиоца по извршној исправи увећано за камту и трошкове поступка. Решење о извршењу је постало правноснажно, након што је преиспитано по приговору као законом прописаном правном леку. Стога је решење произвело правно дејство. На основу тог решења тужени је наплатио потраживање од тужиоца и по основу законске затезне камате из члана 277. ЗОО, те нема неоснованог обогаћења за износ опредељен тужбеним захтевом.

У предметном поступку по тужби ради неоснованог обогаћења, парнични суд није овлашћен да испитује правилност и законитост решења о извршењу, као основа за прелазак дела имовине са тужиоца на туженог. Како у извршном поступку против правоснажног решења о извршењу по члану 39. тада важећег ЗИО није се могао изјавити ванредни правни лек, ревизија ни понављање поступка, тужилац је могао уколико је сматрао да постоји повреда права на правично суђење или права на имовину, поднети уставну жалбу надлежном Уставном суду да одлучи о повреди ових права и уклони из правног промета судску одлуку којим је евентуално извршена повреда тих права и отклони правне последице таквог појединачног акта".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 564/2018 од 22.2.2019. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 10.12.2019. године)